

ශ්‍රී ලංකාවේ සිව් දෙසින් කඳ දෙව් පුදට කතරගමට අරඳී එන දහස් සංඛ්‍යාත ජනයාට මොණරකුගේ දසුන මහත් ආශීර්වාදයක් ලෙස සැලකේ. ඒ කඳ දෙව් සුරිඳුගේ වාහනය ලෙස මොණරා සැලකෙන හෙයිනි. කඳදෙව් අණාසක පවතින කඳ දෙව් අඩවියේ ම පවතින මොණරුන් ගෙන් පිරුණු වන පෙතක් ගැන සමහර විට බොහෝ බැතිමතුන් නොදන්නවා විය හැකි ය.

කෙසේ වුවද දවසේ කවර වෙලාවක වුවද මොණරුන් විශාල ප්‍රමාණයක් දැක බලා ගත හැකි කතරගමට ආසන්නව පිහිටි වන පෙතක් ලෙස ලුණුගම්වෙහෙර ජාතික වනෝද්‍යානය හඳුන්වා දිය හැකි ය. ලුණුගම්වෙහෙර ජලාශයේ ජලපෝෂක ප්‍රදේශය ලුණුගම්වෙහෙර ජාතික වනෝද්‍යානය වශයෙන් නම් කර තිබේ. ලුණුගම්වෙහෙර පිහිටා ඇත්තේ බටහිරින් පිහිටි උඩවලව ජාතික

කඳ දෙව් අඩවියේ මොණර රජ දහන

ලුණුගම්වෙහෙර ජාතික වනෝද්‍යානය

යූ.පී.එස්. පතිරණ

වනෝද්‍යානයක් නැගෙනහිරින් පිහිටි රුහුණු ජාතික වනෝද්‍යානයක් අතර අත්තර් කලාපය තුළ ය. මේ තිසා උච පලාතේ හල්දුම්මුල්ල කොස්ලන්ද ප්‍රදේශයන් ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු ප්‍රදේශයන් අතර අලින් එහා මෙහා යන අලිමංකඩක් වශයෙන් කටයුතු කිරීමට ලුණුගම් වෙහෙර වනෝද්‍යානයට හැකිවී තිබේ. ලුණුගම්වෙහෙර වනෝද්‍යානය හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ලුණුගම්වෙහෙර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයටත්

මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ තණමල්විල, වැල්ල-වාය, කතරගම, බුත්තල යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශවලටත් මායිම්ව හෙක්ටෙයාර් 23498 ක භූමි ප්‍රදේශයක් වසා පැතිර ඇත. මෙහිදී වනෝද්‍යානයෙන් 14% ක පමණ ප්‍රමාණයක් වසා පවතින්නේ ලුණුගම්වෙහෙර ජලාශය යි. මෙම ජලාශයේ සම්පූර්ණ ජලධාරිතාව හෙක්ටෙයාර් 3283 කි.ඒ අවට ඇති අනෙකුත් කුඩා ජලාශ හෙක්ටෙයාර් 50 ක ප්‍රමාණයක් වසා පවතී.

ඒ අනුව ලුණුගම්වෙහෙර වනෝද්‍යානයට අයත් මුළු ගොඩබිම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 20,156 ක් පමණ වේ. මෙම ලුණුගම්වෙහෙර ජලාශය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය ජාතික වනෝද්‍යානයක් බවට ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත්තේ 1995 දෙසැම්බර් 08 වෙනිද සිට ය. වැල්ලවාය - හම්බන්තොට මාර්ගයේ ලුණුගම් වෙහෙර පිහිටා ඇති ලුණුගම්වෙහෙර ජාතික වනෝද්‍යාන කාර්යාලය වෙත ප්‍රධාන මාර්ග දෙකකින් ලඟාවිය හැකි ය.

කොළඹ සිට රත්නපුර හරහා පැමිණෙන්නේ නම් පැල්මඩුල්ලෙන් හැරී උඩවලව නණමල්විල පසුකර කි.මී.231 ක මග ගෙවා මෙහි ලඟාවිය හැකි ය. කොළඹ සිට ගාලුපාර මස්සේ හම්බන්තොට හරහා පැමිණෙන්නේ නම් තිස්සමහාරාමය හා නණමල්විල හරහා කි.මී.265 ක මග ගෙවා ලුණුගම් වෙහෙර වනෝද්‍යානයට ලඟාවිය හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ශුෂ්ක කලාපයට අයත් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි නිසාම ලුණුගම් වෙහෙර වනෝද්‍යානයට වඩාත් වියළි දේශගුණයක් සහිත වන අතර නිරතදිග මෝසම් සුළඟින් සුළු වර්ෂා පතනයක් ලබයි. පොදුවේ නැතිනලා සහිත හුම් භාගයක් වසා පැතුරුණු මෙම වනෝද්‍යානය සාමාන්‍යයෙන් කි.මී. 91 ක පමණ මුහුදු මට්ටමකින් පිහිටා තිබේ. මෙහි උසම ස්ථානය වනුයේ කි.මී.290 ක උසකින් පිහිටි සිත්තාරම යි. කාලීන වර්ෂාපතනයක් හා ඒකාකාර ඉහළ උෂ්ණත්වයක් සහිත මෙම වනෝද්‍යානයට ලැබෙන සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මි.මී.1000 ක් පමණ වන අතර එම වර්ෂාපතනය වුවද වනෝද්‍යානයේ උතුරු දෙස සිට දකුණටත් බටහිර දෙස සිට නැගෙනහිර දෙසටත් අඩුවීමක් දක්නට ලැබේ.

මෙම වනෝද්‍යානයේ වෘක්ෂලතා ආදිය විවිධ වර්ගයේ ශාක විශේෂයන්ගෙන් මෙන්ම කටු පඳුරු හා තෘණනලාවලින් ද සමන්විත වේ. නිරන්තරයෙන් ගනානුගතීක හේන් ගොවිතැන සඳහා කැලෑ හෙළි පෙහෙළි වීමට ලක්වීම නිසා වනාන්තරය හුදෙක් කටුපඳුරු හා තෘණනලා සහිත පරිසරයක් බවට පරිවර්තනය වෙමින් පවතිනු දැකිය හැකි ය. වියළි මිශ්‍ර සඳහරිත වනාන්තර ගණයට ඇතුළත් මෙම වනෝද්‍යානය තුළ දැකිය හැකි ප්‍රමුඛ ශාක වනුයේ වීර,පඵ, කොත්, හික්, කිරිකෝන්, උල්කැන්ද, තුණුමැල්ල, හීන් තඹල, කැප්පෙටියා යනාදිය ය. මායා උරතණ, දුරවන්තණ, ගිනිතණ, ඉලුක්, ගඳපාන, පොඩිසිංස්කුමර, තිදිකුම්බා , හීන්තඹල හා කටුපිල යනාදිය තෘණනලා හා කඳු පඳුරු ලඳු ආශ්‍රිතව ප්‍රධාන වශයෙන් දැකගත හැකි ය. අත්හැර දමන ලද හේන් ආශ්‍රිතව තේක්ක හා යුකැලිප්ටස් වැනි වගාවන් දක්නට ලැබේ. ජෛව විවිධත්වය අතින් ද ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින ලුණුගම්වෙහෙර ජාතික

පොළඟා හා ජලබරියා ද වේ. මීට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික හා ජාතික වශයෙන් වදවී යාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති උභය ජීවීන් වන අතුකෝරලගේ ගෙම්බා (ලංකාවට ආවේණික වූ මෙම ගෙම්බ වර්ගය සොයාගත් පුද්ගලයාගේ නමින් නම් වී ඇති) හා ගෙම්බ මැඩියා මෙන්ම හැල කිඹුලා, තාරකා ඉබ්බා, කිරි ඉබ්බා, ගල් ඉබ්බා හා පිඹුරා ද මෙම වනෝද්‍යානය තුළ හමු වේ. මෙම වනෝද්‍යානය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ ස්වාභාවික හා

වනෝද්‍යානය තුළ මත්භෟ විශේෂ 21 ක් ද උභය ජීවීන් විශේෂ 12 ක් ද උරග විශේෂ 33 ක් ද ක්ෂීරපායී විශේෂ 4 ක් ද වාර්තා වී තිබේ. මෙහි තේක්ක වගාව සහිත වනයේ වල් අලින් නිතරම ගැටසෙකු දැකිය හැකි ය. මීට අමතරව මී හරකුන් හා කුඵ හරකුන් ද සමග දඳුල්ලෝ, ඉත්තුවා, උරුලුවා, කලවැද්ද, අඵ මුලටියා, රතු දුඹුරු මුගටියා, වල් ෆාරා, තරියා , වඳුරා, මීමින්නා, නින්මුවා, දිවියා හා වලහා ද මෙම පරිසරයේ වෙසෙති.

මෙම වනෝද්‍යානය තුළ සැරිසරන පක්ෂී විශේෂ 184 ක් පමණ වේ. ඒ අතර, ශ්‍රී ලංකාවට ආවේනික මෙන්ම දැනට අනාගත අනාරක්ෂිත භාවයට මුහුණ දී ඇති වලිකකුලා වැනි පක්ෂී විශේෂ කිහිපයක් ද වේ.

මෙම වනෝද්‍යානය තුළ හමුවන උරග විශේෂ බොහොමයක් ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික ශුෂ්ක ලෙස සැලකේ. එනම් ගාර කටුස්සා, පලා කටුස්සා, රතු කොලැනි කටුස්සා, කිඹුල් හුනා, තුඹස් හුනා, පලා පොළඟා, සමග ජාතික වශයෙන් වදවී යාමේ තර්ජනයට ලක්වී ඇති තිත්

පොරාණික වැදගත්කමකින් යුතු ස්ථාන රැසක් ද ඇති බව අමතක කළ යුතු නොවේ. ඒ අතර පැරණි මාගම රාජධානියට අයත් වූ පොරාණික සිද්ධස්ථාන හා නටබුන් රැසකි. සඳහිරි සය, මැණික් වෙහෙර, කිරිද වැනි ඵේතිගාසික ස්ථාන මෙන්ම උඩවලව, බුන්දල හා යාල යන ජාතික වනෝද්‍යාන පිහිටා ඇත්තේ ද මෙම වනෝද්‍යානයේ සිට වැඩි දුරකින් නොවේ.

සමස්තයක් වශයෙන් සැලකිල්ලට ගත්විට, වියළි කලාපයේ පිහිටි වනාන්තර බොහොමයක නිරසාර භාවයට එල්ල වී ඇති පොදු තර්ජන වලින් මිදී යාමට මෙම වනෝද්‍යානයට ද නොහැකිවී ඇති බව පෙනී යයි. විශේෂයෙන් නූගත් මිනිසුන් විසින් වියළි කාලවලදී කැලෑ ගිනිලුම් හා හේන් ගොවිතැන සඳහා කැලෑ හෙළි පෙහෙළි කිරීම එලෙස දිගටම හා නොකඩවා සිදුවන්නට ඉඩ හැරියොත්, කොතෙක් කල් මෙම වනෝද්‍යානය ද වනෝද්‍යානයක් ලෙස අනාගත පරපුරට දැක ගැනීමට හැකිවේදැයි සැකයකි. □